

ONTWERPBESLUIT NATUURBESCHERMINGSWET 1998 VAN GEDEPUTEERDE STATEN
VAN GELDERLAND

Artikel 19d en 19e

Datum besluit : 4 oktober 2016
Onderwerp : Natuurbeschermingswet 1998- 2014-008962 - gemeente Rijnwaarden
Activiteit : herinrichting Bijlandse Waard
Verlenen/weigeren : verlenen vergunning

Aanvrager : Kaliwaal Bijland BV
Zaaknummer : 2014

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Kaliwaal Bijland BV, Waage Naak 15, 6019 AA Wessem, hierna te noemen aanvrager, van 4 maart 2016 om een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, hierna de Nbw 1998.

Aanvraag en procesverloop

De aanvraag voorziet in een nieuwe activiteit voor de herinrichting van de Bijlandse Waard en is gelegen in het Natura 2000-gebied Rijntakken. Uit de berekeningen volgt dat wij bevoegd gezag zijn vanwege de effecten op het Natura 2000-gebied Rijntakken.

Op deze vergunningaanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Gelderland;
Gelet op de artikelen 19d tot en met 19g en 19kg, 19km lid 1b van de Nbw 1998;

HEBBEN BESLOTEN

Kaliwaal Bijland BV een vergunning conform de beschrijving in de aanvraag te **verlenen** onder de volgende voorschriften:

1. Deze vergunning met de bijbehorende AERIUS Register-bijlage (bijlage 1) met kenmerk S6hcEXf6vStK dient op het bedrijf aanwezig te zijn. Iedereen die werkzaamheden in het kader van de vergunning uitvoeren dient van de voorschriften in de vergunning op de hoogte te zijn.
2. De start en oplevering van de werkzaamheden moeten een week van te voren worden gemeld bij post@gelderland.nl, onder vermelding van de naam van het betrokken Natura 2000-gebied, de naam van de locatie en het zaaknummer van de vergunning.
3. Bij de werkzaamheden houdt men een afstand aan van tenminste 100 meter voor een bezette nestlocatie van een ijsvogel en/of nesten van dodaarzen en/of nesten van blauwborsten.
4. De werkzaamheden dienen conform de aanvraag uitgevoerd te worden. De aanvraag dient op het werk aanwezig te zijn en op verzoek aan toezichthouder(s) Boa's getoond te worden. Wijzigingen dienen vooraf besproken te worden en door ons (GS) goedgekeurd te worden.
5. Het grondwerk mag slechts worden uitgevoerd tussen zonsopgang en zonsondergang volgens tijden van zonsopkomst en –ondergang van het KNMI. Het winnen en klasseren van zand kan van 7.00 – 19.00 uur.
6. Het gedeelte van de activiteit waarvoor ontwikkelruimte uit segment 2 van de PAS nodig is, dient conform de provinciale beleidsregel binnen twee te zijn aangevangen.

Bepalen vergunningplicht en bevoegd gezag op basis van de PAS

Uit de bij de aanvraag ingediende AERIUS-berekening van het projecteffect volgt dat er gebieden zijn waar de depositie boven de grenswaarde ligt.

Op grond van artikel 2 lid 1 van Nbw zijn wij het bevoegd gezag voor deze aanvraag. Alle provincies waar een vergunningplicht geldt, zijn om instemming gevraagd overeenkomstig het bepaalde in artikel 2 en 2a van de Nbw 1998.

Beoordeling van de aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op verschillende effecten. In de beoordeling wordt eerst ingegaan op de stikstofeffecten, daarna worden de overige effecten behandeld.

Historie onder de PAS

Voor deze locatie is niet eerder een toestemmingsbesluit verleend onder de PAS.

Gelderse Beleidsregels

Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben voor het toedelen van de vrij beschikbare ontwikkelingsruimte (segment 2) aan projecten en andere handelingen beleidsregels vastgesteld.

Provincies hebben een gezamenlijke set van beleidsregels vastgesteld voor de verdeling van de vrij beschikbare ontwikkelingsruimte. Deze hebben tot doel om de toedeling ontwikkelingsruimte eenvoudig en eerlijk uit te voeren. Verder voorkomen deze regels dat enkele aanvragers in één keer de beschikbare ontwikkelingsruimte verbruiken. Bovendien moeten ze voorkomen dat er ongelijkheid ontstaat tussen provincies.

Aanvragen worden getoetst aan de volgende beleidsregels:

1. Per PAS-programmaperiode wordt bij een toestemmingsbesluit aan een activiteit niet meer dan 3 mol stikstof per hectare per jaar aan ontwikkelingsruimte toegedeeld. Voor landbouw, industrie, infrastructuur of voor het gebruik van gemotoriseerd voertuigen voor wedstrijden geldt deze waarde in cumulatie met eerdere gemelde of vergunde activiteiten voor hetzelfde bedrijf binnen één PAS-programmaperiode.
2. De activiteit, waarvoor ontwikkelingsruimte is toegedeeld, moet binnen twee jaar zijn gerealiseerd. Daarbij geldt als starttijdstip de datum waarop het besluit onherroepelijk is geworden.
3. Voor de toedeling van ontwikkelingsruimte geldt de volgorde van ontvangst van een volledige en ontvankelijke aanvraag. Bij binnenkomst via de post geldt het tijdstip van 12.00 uur.

Beleidsregel 2 wordt in dit geval aan voldaan als men binnen 2 jaar start met de realisatie van de werkzaamheden. Bij dit omvangrijke project zal het niet lukken om het geheel binnen twee te realiseren. Eind 2027 moet het geheel gerealiseerd zijn.

Op 4 hexagonen (hectares) nabij de inrichting blijkt een toename te zijn van meer dan 3 mol stikstof per hectare per jaar. Het betreft het habitatype H6120 Stroomdalgraslanden met een kdw 1.286. Bij deze hexagonen is geconstateerd dat de achtergronddepositie lager is dan de kritische depositiewaarde. Er wordt voor deze hexagonen derhalve geen saldo onttrokken uit segment 2.

De aanvraag past binnen de voornoemde beleidsregels en is derhalve ter toetsing aangeboden aan AERIUS Register.

Voor dit bedrijf is niet eerder een vergunning danwel een verklaring van geen bedenkingen (hierna vvgb) op grond van de Nbw 1998 verleend.

Activiteit waarvoor vergunning wordt aangevraagd

Er wordt vergunning gevraagd voor herinrichting van de Bijlandse Waard. Dit gebied ligt op het Gelders Eiland ten westen van de gelijknamige plas en maakt deel uit van het Natura 2000-gebied Rijntakken, deelgebied Gelderse Poort. Voor het noordelijk deel van de Gelderse Poort is een inrichtingsplan opgesteld (plan Rijnwaardense Uiterwaarden) dat vorm geeft aan ruimte voor de rivier en natuurontwikkeling (NURG) en recreatief medegebruik van het gebied. Voor het deelgebied Bijlandse Waard wordt nu vergunning aan gevraagd voor herinrichting van het gebied. Hierbij wordt door middel van delfstofwinning (zand) een bijdrage geleverd aan de drie genoemde doelen.

De bestaande ondiepe kleiputten zullen als gevolg van de voorgenomen ingreep tot een grote waterplas worden getransformeerd met een maximale diepte van ca. 8 m met in de randen ondiepten (bodem maximale diepte $\pm 1,5$ m +NAP, waterstand $\pm 9,65$ m +NAP). De geschatte looptijd van het project is 5 jaar. Bij de uitvoering van het project worden de belangrijkste oppervlakten oobos niet geroerd of aangetast. Deze vormen als het ware de begrenzing van de ontzanding.

Bij de herinrichting van de Bijlandse Waard is ervoor gekozen de kade tussen de Bijlandse plas en de Waard te handhaven in zijn huidige vorm. Dit betekent dat het gebied zijn lage dynamiek behoudt. De uitvoering vindt plaats met een zandzuiger in het plangebied en een klasseerinstallatie en een grindverwerkingseenheid op de Bijlandse Plas. De delfstoffen worden per schip afgevoerd.

Na afronding van de werkzaamheden zal centraal in het gebied een diep water zijn ontstaan met langs de randen ondiepten en een overgang naar land waarop vooral wilgenbos voorkomt.

Uitvoering

Bij de uitvoering vinden de volgende activiteiten plaats:

1. het verwijderen van vegetatie, dekgrond en niet-vermarktbaar klei met kraan, dumper en/of vrachtwagen;
2. om de zandzuiger op locatie te krijgen, zal mogelijk gedurende een korte tijd (3 weken) een doorsteek naar de Bijland worden gemaakt; zo ook aan het einde van het project;
3. het winnen van toutvenant met een zuiger. De zuiger perst het toutvenant naar de drijvende verwerkingsinstallatie. Bij transportafstanden van meer dan 600 meter moet gebruik gemaakt worden van een booster;
4. het verwerken van het toutvenant door de drijvende verwerkingsinstallatie. Deze wordt afgemeerd in de plas De Bijland ten noordoosten van de twee eilanden;
5. mogelijk het ruimen van het tijdens de winning aangelegde onderwater grinddepot met een grind-verwerkingseenheid; deze wordt ook afgemeerd in de plas De Bijland;
6. het afvoeren van zand en grind met behulp van schepen;
7. herinrichting van de plas met zandzuiger, grondverzetmachines, vrachtwagens en/of dumpers.

Stikstof

Alle installaties en voertuigen, die in de uitvoering worden ingezet, worden aangedreven door dieselmotoren. De additionele stikstofdepositie is uitgerekend met maximale inzet van dieselmotoren. Dit is te beschouwen als een *worst-case* benadering. In de rekensommen is, in tegenstelling tot waar in de passende beoordeling van wordt uitgegaan, niet meegenomen dat in het projectgebied landbouwgrond uit productie wordt genomen (wordt water of oobos). Door dat geen stikstof (dierlijke mest) meer als meststof wordt gebruikt, zal er hierdoor wel een kleine afname in stikstof zijn.

Voordat de schepen naar de drijvende verwerkingsinstallatie en de drijvende grindverwerkings-eenheid kunnen varen, dient in de Bijlandse plas hiervoor een vaargeul gecreëerd te worden (vanaf de invaart van de plas naar de drijvende installaties). Hiervoor wordt o.a. een zuiger ingezet. Gezien de korte tijd van deze werkzaamheden (1 – 3 weken) is deze activiteit voor deze Passende beoordeling niet verder beschouwd; tijdelijke of permanente effecten op doelen zijn uitgesloten; voor overdag rustende watervogels zijn elders op de plas voldoende onverstoorde en rustige delen voorhanden. Voorts gaat de geul door het midden van de plas terwijl rustende watervogels vooral de luwte van randen en oevers zoeken.

Het doel is om in de loop van 2016 te beginnen met de uitvoering van het project. Verwacht wordt dat het project uiterlijk eind 2021 wordt afgerond.

Referentie oprichting nieuwe activiteit

Er is bij een nieuwe activiteit geen sprake van een referentiesituatie, de referentie is 0.

Vaststellen en beoordeling van de overige effecten niet zijnde stikstof-effecten

De geplande activiteiten worden uitgevoerd binnen het Natura 2000-gebied Rijntakken. Hierdoor zijn, naast de effecten van stikstofdepositie, andere effecten niet uit te sluiten. De geplande activiteiten zijn getoetst aan overige effecten (naast stikstofdepositie) op de Natura 2000-instandhoudingsdoelen. Bij de aanvraag is de 'Passende Beoordeling Natuurbeschermingswet voor de herinrichting van de Bijlandse Waard, Bureau Waardenburg, 28 januari 2015 (verder: passende beoordeling) gevoegd.

In de aanvraag beschreven natuurwaarden

Habitattypen

De volgende habitattypen zijn aangewezen voor de Bijlandse Waard en kunnen in potentie in de het gebied voorkomen:

- H91E0: Rivierbegeleidende zachthoutooibossen
- H91F0: Droge hardhoutooibossen
- H6430C: Ruigten en zomen, droog
- H6510A en B: Glanshaverhooilanden en vossenstaarthooilanden
- H6120: Kalkminnend grasland op dorre zandbodem
- H3270: Slikkige rivieroevers

Op dit moment komt alleen het habitatype zachthoutooibossen (H91EOA) over een substantiële oppervlakte voor binnen het projectgebied. In de directe omgeving van het gebied liggen fragmenten van stroomdalgraslanden (H6120) en glanshaverhooilanden (H6510A). Aan de oostzijde van het gebied komt een strook slikkige rivieroevers (H3270) voor.

Habitatrichtlijnsoorten

Met betrekking tot aanwezige soorten in het gebied stelt de passende beoordeling het volgende: *'De beschikbare verspreidingsgegevens tonen aan dat in de kleiputten in het projectgebied diverse habitatrichtlijnsoorten aanwezig zijn (Hermsen et al. 2009). De bittervoorn en kleine modderkruiper zijn in het projectgebied algemeen aanwezig.*

Daarnaast verblijft de bever jaarrond in het projectgebied. Er zijn twee burchten gevonden (figuur 4.2). Meervleermuizen maken in het zomerseizoen gebruik van het projectgebied als foeragegebied.

De kamsalamander is ondanks de aanwezigheid van potentieel geschikt leefgebied niet in het projectgebied vastgesteld (Van der Molen Groenconsult 2009). Het projectgebied heeft in de huidige situatie geen waarde voor deze soort.

De soorten zeeprik, rivierprik, elft, zalm, grote modderkruiper en rivierdonderpad zijn niet in het projectgebied vastgesteld en worden hier door de afwezigheid van geschikt

leefgebied ook niet verwacht. Het projectgebied heeft in de huidige situatie geen waarde voor deze soorten. Deze soorten blijven verder buiten beschouwing.'

De rugstreeppad komt op dit moment niet voor in de Bijlandse waard, maar het is mogelijk dat dit in de toekomst wel zal gebeuren.

Broedvogels

De passende beoordeling zegt met betrekking tot broedvogels het volgende:

'De beschikbare broedvogelgegevens tonen aan dat het projectgebied onregelmatig gebruikt wordt als broedlocatie voor enkele paren dodaars en ijsvogel. Daarnaast is het projectgebied van belang als broedbiotoop voor meerdere paren van de blauwborst.

De aalscholver is niet als broedvogel in het projectgebied vastgesteld; deze broedt in de Lobberdensche Waard en foerageert onder meer op de Oude Waal en de plassen in het projectgebied.

De soorten roerdomp, woudaap, porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern, oeverzwaluw en grote karekiet zijn niet als broedvogel in het projectgebied vastgesteld en worden hier door de afwezigheid van geschikt broedbiotoop ook niet verwacht. Het projectgebied heeft in de huidige situatie geen waarde als broedgebied voor deze soorten.

Uit het verleden zijn incidenteel territoria bekend van porseleinhoenders op de zuidpunt van de Oude Waal en de natte ruigte nabij de camping. Deze liggen buiten het projectgebied. Hetzelfde geldt voor de kwartelkoning die in het verleden in de ruigtes ten zuiden van het projectgebied en de graslanden ten noordwesten van het projectgebied is vastgesteld.

Sinds de Gelderse Poort deel uitmaakt van de Rijntakken, en geen zelfstandig Natura 2000-gebied meer is, is de watersnip toegevoegd als relevante soort. Deze soort is langs de rivieren zeer sterk in aantal afgenomen. Alleen langs de noordelijke IJssel broeden nog verspreid paren. In de Gelderse Poort heeft ze definitief het veld geruimd, met de laatste paren voor 2007 langs de Waal (Majoer et al. 2008).'

Niet-broedvogels

Met betrekking tot de niet-broedvogels zegt de passende beoordeling met betrekking tot het telgebied het volgende:

'De gegevens die beschikbaar zijn met betrekking tot de niet-broedvogels vallen onder het SOVON telgebied RG1124. Dit telgebied beslaat een groter gebied dan het projectgebied (zie figuur 4.3 in de passende beoordeling). Met name het waterrijke gebied de Oude Waal maakt wel onderdeel uit van het telgebied, maar niet van het projectgebied. Aangezien de beschikbare gegevens niet op een groter detailniveau beschikbaar zijn, vormen deze gegevens het uitgangspunt voor de beoordeling. De gepresenteerde gegevens vormen daarbij een overschatting van de werkelijk aanwezige aantallen watervogels in en nabij het projectgebied; een deel van het telgebied (Oude Waal) ligt buiten het projectgebied.

De gebruikte tellingen hebben betrekking op de periode september – april. Deze periode geldt als de meest belangrijke periode waarin aantallen niet-broedvogelsoorten in de Gelderse Poort aanwezig zijn. Van de periode mei – augustus zijn geen gegevens beschikbaar. Aangezien in deze periode naar verwachting lage aantallen niet-broedvogelsoorten aanwezig zijn vanwege de tijd die deze soorten elders besteden gedurende onder meer het broedseizoen, vormen de gegevens een representatief beeld voor de aanwezigheid van aantallen niet-broedvogelsoorten in het watervogeltelgebied.'

De passende beoordeling zegt verder over de niet-broedvogels:

'Het telgebied RG1124 is een van de vele telgebieden in de Gelderse Poort. Slechts een deel van het aantal in de Gelderse Poort pleistert daarom in genoemd telgebied. De aantallen bedragen voor de meeste soorten (zeker de talrijke soorten) minder dan 10% van het Poort-totaal: fuut, aalscholver, kolgans, grauwe gans en wintertaling en onder smient, krakeend, pijlstaart, tafeleend, meerkoet, kievit en wulp zelfs minder dan 5%). Ook geldt dat deze vogels

vooral op de Oude Waal verblijven, en beide steltlopersoorten uitsluitend in de oeverzone van de Oude Waal.

De soorten kleine zwaan, wilde zwaan, grutto en wulp zijn niet of slechts incidenteel in het projectgebied vastgesteld en worden hier door de afwezigheid van geschikt biotoop ook niet verwacht. Het projectgebied heeft in de huidige situatie vrijwel geen waarde als rust- of foerageergebied voor deze soorten. De soorten kleine zwaan, wilde zwaan, kievit, grutto en wulp blijven in hoofdstuk 5 effecten van de ingreep verder buiten beschouwing.

Sinds de Gelderse Poort geen zelfstandig Natura 2000-gebied meer is maar deel uitmaakt van de Rijntakken, is de lijst met niet-broedvogelsoorten uitgebreid. De soorten scholekster, kemphaan en tureluur kunnen in het voorjaar doortrekken en korte tijd groepsgewijs langs de rivieren verblijven. Dit fenomeen is vooral in het noordelijke IJsseldal opgemerkt (Lensink et al. 2008). Deze vogels maken deel uit van de trekstroom over Laag-Nederland. In het oostelijk rivierengebied (o.a. Gelderse Poort) wordt deze beweging niet opgemerkt; dit gebied ligt te ver landinwaarts. Hier wordt in het voorjaar alleen de aankomst van de eigen broedvogels geregistreerd. Een vergelijkbaar fenomeen geldt voor goudplevier in het najaar. Ook deze soort wordt vooral in het noordelijk IJsseldal opgemerkt; de andere delen van de Rijntakken liggen te ver landinwaarts.

Ook brandgans, toendrarietgans en bergeend zijn nieuw als relevante soort. Ook bergeend en brandgans trekken in het voorjaar vooral over Laag-Nederland. Zij worden dan vooral opgemerkt in het westelijk rivierengebied en het noordelijk IJsseldal (Lensink et al. 2008). Oostelijk langs de rivieren is het aantal brandganzen kleiner, en is het aandeel eigen broedvogels ook nog groter. Het aantal brandganzen in het oosten neemt toe, vooral omdat de eigen broedvogels toenemen. De toendrarietgans pleistert in het oostelijk rivierengebied vooral in de Duitse gebieden langs de Rijn. De Bijland is een belangrijke slaapplek voor deze soort.'

Beschermde natuurmonument met betrekking tot natuurschoondoelstellingen.

Er liggen geen beschermde natuurmonumenten binnen vijf kilometer van het plangebied.

Negatieve effecten op beschermde natuurmonumenten kunnen op voorhand worden uitgesloten.

In de aanvraag beschreven relevante factoren

Het project kan de volgende gevolgen hebben:

- Verlies van areaal of leefgebied door ruimtebeslag;
- Verstoring door beweging, licht en geluid gedurende de aanlegfase;
- Sterfte van dieren;
- Achteruitgang van kwaliteit van het habitat of leefgebied ten gevolge van de emissie van schadelijke stoffen naar lucht, water en/of bodem

Voor de volgende mogelijke gevolgen geldt dat deze op voorhand worden uitgesloten:

- Verlies van samenhang het areaal/leefgebied ofwel versnippering: De fysieke ingreep vindt plaats binnen het Natura 2000-gebied Gelderse Poort. De belangrijkste verbinding tussen leefgebieden van soorten binnen het Natura 2000-gebied wordt gevormd door het rivierenstelsel. Het projectgebied ligt op ±600 meter van de Rijn. Naar verwachting leidt de ingreep niet tot versnippering;
- Dynamiek substraat: Voor de uitvoering en inrichting is gekozen voor de laag-dynamische variant; hetgeen wil zeggen dat de rivier alleen tijdens grote inundaties invloed heeft. Dit is gelijk aan de huidige situatie. In de aard en omvang van de dynamiek in waterbeweging en waterstroming treden geen veranderingen op. Effecten zijn dan ook niet aan de orde.
- Trilling: Er worden geen machines ingezet die leiden tot meer trillingen in de lucht of in de bodem; effecten zijn niet aan de orde.

In de aanvraag beschreven negatieve effecten van de gevraagde activiteiten, niet zijnde de effecten van stikstof

Habitattypen

Passende beoordeling: *'De herinrichting van de Bijlandse Waard resulteert gedurende de realisatie in tijdelijke negatieve effecten op het habitatype zachthoutooibossen doordat een deel van de bestaande oppervlakte verdwijnt.*

De herinrichting resulteert na afloop van de ingreep in positieve effecten op het habitatype zachthoutooibossen (H91E0) omdat de oppervlakte op termijn toeneemt.

Het bos zal in grotere eenheden voorkomen en de variatie in leeftijden van bomen zal groter zijn waardoor de kwaliteit hoger zal zijn. Daarnaast ontstaan voor verschillende typen graslanden en ruigten nieuw kansen (H6120A, H6510) en worden ontwikkelingsmogelijkheden voor watervegetaties (H3150) en vegetaties van slikkige oevers (H3270) ruimer.

Het project leidt niet tot significante effecten ten aanzien van aanwezige habitattypen in of in de nabijheid van het projectgebied. Daarnaast kan de laag-dynamische inrichtingsvariant kansen bieden voor de ontwikkeling van rietmoeras in de aangrenzende Oude Waal (Kurstjens & van Vliet 2013).'

Habitatsoorten

Bever

De passende beoordeling zegt over de effecten op bevers het volgende: 'De beverburcht in het oostelijke deel van de Bijlandse Waard gaat als gevolg van de ingreep verloren. De maatregelen die zijn vastgesteld in de verleende ontheffing in het kader van de Flora- & faunawet (kenmerk: FF/75C/2010/0257) zien er op toe dat de functionaliteit van vaste rust- en verblijfplaats gewaarborgd blijft. Hierbij vinden op basis van de gedragscode van FODI (2009) nabij burchten geen werkzaamheden plaats gedurende de kraamperiode van jongen (april - augustus). Burchten binnen het te vergraven gebied zullen in de winter worden afgebroken zodat de bever gedwongen wordt naar elders te verhuizen. Naar verwachting verlaten de aanwezige bevers het projectgebied naar rustige en elders gelegen delen van de Gelderse Poort. Uitgaande van het voorgaande werkprotocol is het uitgesloten dat effecten van sterfte optreden.

De bevers in de westelijke burcht worden als gevolg van de langdurig optredende verstoring van zowel geluid als betreding mogelijk verstoord. Ervaring in de Bemmelse Waard heeft geleerd dat bevers zich weinig aantrekken van zandwinning in de nabijheid; daar zijn alle territoria gedurende de uitvoering in de nabijheid van de zandwinplas bezet gebleven.

De ingreep leidt tot een netto toename van het areaal open water. De hoeveelheid zachthoutooibos neemt op termijn toe. De aanwezigheid van deze biotopen vormen de belangrijkste eisen die de bever aan zijn leefgebied stelt. Vanaf ± 5 jaar na inrichting zal de vegetatie in het gebied weer dusdanig gegroeid zijn dat er voldoende voedsel en beschutting aanwezig is voor de bever om het gebied opnieuw te koloniseren (in dit geval de terugkeer van het verdwenen territorium). Na realisatie van de ingreep ontstaat een vergelijkbare oppervlakte potentieel leefgebied voor de bever. Hierdoor is het netto effect op de aanwezigheid van potentieel leefgebied neutraal. Op basis van de positieve trend die de bever in de Gelderse Poort laat zien (tabel 6.2), wordt verwacht dat de toename van bevers in de Gelderse Poort doorzet tot alle geschikte habitat volledig wordt benut. Hierdoor zal naar verwachting het verdwenen paar zich weer in het projectgebied kunnen vestigen.'

Er zal tijdens uitvoer van het project wel tijdelijk een afname zijn van beschikbaar foerageergebied in de vorm van opgaande houtige begroeiing. Er zijn echter voldoende alternatieve voedselbronnen aanwezig. Op grond van bovenstaande is geen negatieve effect op het instandhoudingsdoel voor de bever te verwachten.

Bittervoorn, kleine modderkruiper

De passende beoordeling stelt met betrekking tot de effecten op bittervoorn en kleine modderkruiper het volgende: *'Als gevolg van de voorgenomen activiteiten voor de ontzanding bestaat kans op tijdelijke vernietiging van vaste rust- en verblijfplaatsen indien werkzaamheden plaatsvinden in het water gedurende de ei-afzetting van bittervoorn en kleine modderkruiper. Dit valt niet te voorkomen, maar zal hooguit in een deel van de plas het geval zijn; het eventuele effect is tijdelijk en zeer beperkt. De instandhoudingsdoelen voor deze soorten komen niet in het geding.....'*

.....Als gevolg van de activiteiten vindt plaatselijk verstoring plaats van de in het gebied aanwezige exemplaren bittervoorn en kleine modderkruiper. De verstoorde exemplaren bittervoorn en kleine modderkruiper wijken tijdelijk uit naar gebiedsdelen waar geen graafactiviteiten plaatsvinden. Na afloop van de werkzaamheden is het gehele projectgebied wederom beschikbaar als leefgebied. Gedurende het project ontstaat een vergroting van het leefgebied, waardoor de uitwijkmogelijkheden gedurende de looptijd van de ingreep en de totale beschikbaarheid aan leefgebied toenemen....'

.... In de huidige situatie vallen de ondiepe plassen bij langdurig lage rivierstanden droog waardoor alle vis in de wateren sterft; ook bittervoorn en kleine modderkruiper. Deze wateren zijn dus geen permanente verblijfplaatsen en dienen na iedere droogte opnieuw gekoloniseerd te worden. Dit zal vooral geschieden door een inundatie in het waterhalfjaar; het kan ook via transport van eitjes en larven door vogels. Door uitvoering van de herinrichting zal onder alle omstandigheden water aanwezig zijn; en zal het gebied een permanente verblijfplaats worden; en dus van betere kwaliteit.....'

Op grond van bovenstaande zijn geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen voor de bittervoorn en kleine modderkruiper door het project te verwachten.

Meervleermuis

De meervleermuis heeft geen vaste rust en/of verblijfplaatsen in het gebied. In de zomer maakt de soort gebruik van open wateren in het gebied om te foerageren. Aangezien dit vooral in de schemer en nacht gebeurt zal er slechts af en toe overlap zijn met de aanwezigheid van de soort en werkzaamheden en dan met name in het voor- en naseizoen. De realisatie van de herinrichting van de Bijlandse Waard resulteert door de toename van potentieel foerageergebied, in de vorm van aaneengesloten wateroppervlakte en netto oeverlengte, in een vergroting van het beschikbare areaal aan potentieel foerageergebied van meervleermuis. Het totale effect op de lange termijn is licht positief voor de meervleermuis. Effecten op het instandhoudingsdoel van de soort zijn hierdoor uitgesloten.

Overige soorten

De soorten zeeprik, rivierprik, elft, zalm, grote modderkruiper, rivierdonderpad en kamsalamander zijn niet in het projectgebied vastgesteld. Het projectgebied fungeert niet als potentieel leefgebied voor deze soorten.

Niet-broedvogels

De passende beoordeling stelt met betrekking tot effecten op niet-broedvogels: *'Bij de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden voor de ontzanding bestaat kans op tijdelijke verstoring van foerageer- en rustgebieden indien werkzaamheden plaatsvinden in het leefgebied van deze soorten gedurende de periode september – april, wanneer niet-broedvogelsoorten met instandhoudingsdoelen in het gebied aanwezig zijn. Met uitzondering van de slobbeend gaat het om relatief kleine aantallen, in relatieve dan wel absolute zin, die in het projectgebied aanwezig zijn. Het gaat om exemplaren van de soorten fuut, aalscholver, kolkans, grauwe gans, smient, krakeend, wintertaling, pijlstaart, slobbeend, tafeleend, nonnetje, meerkoet, Kievit en wulp. Een drijvende installatie op de Bijland is voornamelijk overdag actief. Hierdoor wordt de functie als slaapplek voor onder meer zwanen en ganzen niet aangetast. Hartje winter is er enig*

overlap tussen de bedrijfsuren en het gebruik als slaappleats. De Bijland is voldoende groot om niet in de nabijheid van de installatie te slapen/rusten. Daarnaast zijn in de omgeving van de Bijland voldoende alternatieven aanwezig om als slaappleats te dienen; en die ook als zodanig worden gebruikt (Millingerwaard, Loowaard, Lobberdensche Waard).'

Voor een groot aantal niet-broedvogels geldt dat de ingreep resulteert in een vergroting van het areaal aan potentieel rustgebied door de toename van het areaal open water. De kans dat de nieuwe plas als slaappleats en/of dagrustplaats zal functioneren voor watervogels wordt hierdoor groter. De functie als foerageergebied zal voor deze soorten niet aan belang veranderen. Het effect op lange termijn is neutraal. Het gaat om de soorten bergeend, krakeend, wilde eend, wintertaling, slobbeend, pijlstaart, tafeleend, kuifeend, nonnetje, en meerkoet. Voor fuut, aalscholver, nonnetje worden de mogelijkheden voor foerageren op vis groter. De ingreep heeft geen negatieve gevolgen op het instandhoudingsdoel van deze soorten.

Voor scholekster, kievit, goudplevier, kempfaan, grutto, wulp en tureluur geldt dat de ingreep resulteert in een kleine vergroting van de beschikbare oppervlakte foerageergebied door het realiseren van enkele platen en strandjes in het zuiden en noorden. Het effect op lange termijn is licht positief voor deze soorten. De ingreep heeft dan ook geen negatieve gevolgen op het instandhoudingsdoelen van de soorten.

Voor de smient geldt dat de ingreep resulteert in een vergroting van de beschikbare oppervlakte rustgebied door de toename van het areaal open water. Het effect op lange termijn is positief voor smient. De ingreep heeft geen negatieve gevolgen op het instandhoudingsdoel deze soort.

Ganzen (herbivoren)

De ingreep resulteert in een vergroting van de beschikbare oppervlakte rustgebied voor de toendrarietgans, de kolgans, de brandgans en de grauwe gans door de toename van het areaal open water. Het gebied heeft thans een beperkte functie als rust- en slaapgebied voor ganzen en andere watervogels. Deze zal in de toekomst juist groter kunnen worden omdat de oppervlakte aaneengesloten water toeneemt met onder alle omstandigheden (wind)luwe delen. Het gebied kan daarmee een 'dependance' of 'alternatief' kunnen worden van de grote slaappleats van watervogels (ganzen, meeuwen) op de Bijland.

Verder gaat er 4 ha agrarisch grasland (zijnde 13 ha maïs) verloren. Hierdoor ontstaat als gevolg van de ingreep een afname van de beschikbare oppervlakte potentieel foerageergebied in de vorm van agrarisch gebied voor de soorten kolgans en grauwe gans. Dit doet zich met name voor volgend op de oogstperiode van maïs in het najaar. Binnen het projectgebied is thans een draagkracht van ruim 21.000 kolgansdagen beschikbaar. Na de ingreep is dit volgens de berekeningen afgenomen tot bijna 14.000 kolgansdagen. De functie van slapen en rusten zal echter niet worden aangetast. Voor de betrokken vogels zijn bovendien in de directe omgeving voldoende alternatieven aanwezig. De passende beoordeling zegt hierover:

'Het leefgebied (foerageren) van de ganzen in de Gelderse Poort is ruimer dan het gebied dat onder deze naam is begrepsd. Voor ganzen in het noordelijk deel van de Gelderse Poort liggen alternatieven in de Liemers, de Over-Betuwe en het centrum van de Gelderse Poort (Gelders Eiland: Pannerden-Aerd-Herwen-Lobith) en de Düffel (Duitsland). Deze gebieden vormen samen met het aangrenzende deel van de Gelderse Poort één leefgebied. De afname in draagkracht als gevolg van de herinrichting van de Bijlandse Waard, kent direct buiten het Natura 2000-gebied voldoende alternatief.'

De ingreep heeft dan ook geen negatieve gevolgen op het instandhoudingsdoelen voor de betrokken ganzensoorten.

Er is geen kans op sterfte van niet-broedvogelsoorten als gevolg van de werkzaamheden.

Broedvogels

Dodaars, ijsvogel, blauwborst

Passende beoordeling: *'Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden voor de ontzanding bestaat kans op tijdelijke vernietiging van broedlocaties indien werkzaamheden plaatsvinden in het broedbiotoop van deze soorten gedurende het broedseizoen. Binnen de Gelderse Poort zijn alternatieven beschikbaar; ook in andere delen van projectgebied.*

Gedurende de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden voor de ontzanding bestaat kans op verstoring van broedlocaties indien werkzaamheden plaatsvinden in het broedbiotoop van deze soorten gedurende het broedseizoen.

Bij belastingen hoger dan 43 dB(A) kunnen broedvogels permanent verstoord geraken en het gebied verlaten (Lensink et al. 2011). Dit geldt vooral voor soorten met zang in de hogere spectra. De geluidsbelasting op land zou ten koste kunnen gaan van een paar blauwborsten. Dit effect zal samenvallen met een eventueel effect van vernietiging van de overgang tussen struweel en ruigte in de randen van het projectgebied. Voor de andere soorten broedvogels (dodaars, ijsvogels) geldt ook dat een eventueel effect van geluid samenvalt met een effect van veranderingen in het habitataanbod. De belasting met geluid zal derhalve geen additioneel effect hebben boven op de effecten van verwijdering van habitat.

Tijdens het broedseizoen (half maart - half augustus) worden geen werkzaamheden in het broedhabitat van deze soorten uitgevoerd. Effecten als sterfte van eieren of jongen zijn daarmee uitgesloten.'

Voor blauwborst geldt dat de beschikbaarheid aan leefgebied tijdens de uitvoering ongeveer gelijk blijft en na afloop sprake is van een lichte toename van leefgebied. Voor ijsvogel zal het beschikbare jacht- en broedgebied tijdens en na de ingreep ongeveer gelijk blijven. Ook voor dodaars blijft het beschikbare leefgebied gelijk, er treedt alleen een verschuiving in gebieden op. Op grond van bovenstaand kan dan ook gesteld worden dat er geen effecten zijn op de instandhoudingsdoelen van deze soorten.

Aalscholver

De aalscholver maakt geen gebruik van het projectgebied als broedgebied; uitsluitend als foerageergebied. Als gevolg van de voorgenomen ingreep is er geen effect op vaste rust- en verblijfplaatsen van de aalscholver; de foerageerfunctie blijft gehandhaafd. Op de lange termijn (± 20 jaar) kan het volgroeide zachthoutoobos fungeren als potentieel broedbiotoop voor de aalscholver.

In de passende beoordeling beschreven significante effecten van de gevraagde activiteiten

Er worden voor de broedvogels, niet-broedvogels, habitatsoorten en habitattypen geen significante effecten door het aangevraagde project verwacht.

In de aanvraag voorgestelde passende maatregelen

In de aanvraag zijn de volgende maatregelen opgenomen om negatieve (niet significante) effecten te voorkomen.

Bittervoorn, kleine modderkruiper

Als gevolg van de voorgenomen activiteiten voor de ontzanding bestaat kans op het verstoren en vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen indien activiteiten plaatsvinden gedurende de eiafzetting van bittervoorn en kleine modderkruiper. Er zal volgens de gedragscode (FODI 2009) worden gewerkt, hetgeen in de geval betekent dat werkzaamheden in de voortplantingswateren van bittervoorn en kleine modderkruiper uitgesteld worden tot na de paartijd.

Voor de bittervoorn is dit de periode van begin april – eind augustus en voor de kleine modderkruiper is dit de periode begin maart – eind augustus (www.minlnv.nl).

De code voorziet echter niet in een dergelijke constructie gedurende het winterseizoen. Indien werkzaamheden in de winterperiode plaatsvinden bij temperaturen onder nul blijft er een kans bestaan op effecten van sterfte van aanwezige individuen bittervoorn en kleine modderkruiper. Dit zijn hooguit lokale effecten in de nabijheid van de zandzuiginstallatie en graafmachines, waarbij effecten op individuen gedurende deze periode niet geheel zijn uit te sluiten. Er zijn geen gevolgen op populatieniveau.

Bever

De beverburcht in het oostelijke deel van de Bijlandse Waard gaat als gevolg van de ingreep verloren. Ook hier zal volgens de gedragscode (FODI 2009) worden gewerkt, hetgeen in dit geval betekent dat er geen werkzaamheden nabij burchten plaats vinden gedurende de kraamperiode van jongen (april - augustus). Burchten binnen het te vergraven gebied zullen in de winter worden afgebroken zodat de bever gedwongen wordt naar elders te verhuizen. Naar verwachting verlaten de aanwezige bevers het projectgebied naar rustige en elders gelegen delen van de Gelderse Poort. Uitgaande van het voorgaande werkprotocol is het uitgesloten dat effecten van sterfte optreden.

Cumulatieve effecten

Na afronding van het project zijn de effecten van de verschillende habitattypen, habitatsoorten en vogelsoorten neutraal, neutraal tot positief of positief. Negatieve effecten zijn derhalve niet aan de orde. De noodzaak om de effecten van dit plan in samenhang met de effecten van andere plannen of projecten te beoordelen, ontbreekt daarmee.

Dit geldt echter niet voor de draagkracht voor herbivoren. Het project heeft een beperkte afname van draagkracht voor herbivoren tot gevolg. Dit geldt eveneens voor twee andere projecten: het project Oevergeul (direct ten zuiden van de Bijlandse Waard langs het Bijlands-Kanaal) en het project Lobberdense Waard (direct ten westen van de Bijlandse Waard). Opgeteld leiden deze tot een verlies van 105.000 kolgansdagen. Voor het project Oevergeul is inmiddels besloten dat dit geen doorgang zal vinden. Dit betekent dat de draagkracht in dit gebied voor herbivoren behouden blijft.

In de omgeving van de Bijlandse Waard is ook als het project Lobberdense Waard is uitgevoerd, voldoende onbenutte foerageerruimte voor herbivoren aanwezig (gebieden Liemers, Over-Betuwe, Gelders Eiland, Salmorth (D)). Gebruik van de slaappleatsen door ganzen in de omgeving van het plangebied zal niet veranderen, en daarmee zijn significant negatieve effecten als gevolg van cumulatie uitgesloten.

Beoordeling van de overige effecten van de aanvraag op de instandhoudingsdoelstellingen

Wij onderschrijven de conclusies en de daaraan ten grondslag liggende motivaties van de Passende Beoordeling zoals bij de aanvraag gevoegd. Wij hebben op basis van deze ecologische beoordeling de zekerheid verkregen dat de aangevraagde activiteit niet leidt tot significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Rijntakken.

Niet gebleken is dat er belangen aan de orde zijn zoals vermeld in artikel 19e sub c die in strijd zijn met verlening van de gevraagde vergunning.

Effecten op Natura 2000-gebieden in Duitsland

Op basis van de gewijzigde wet betrekken wij ook eventuele effecten op Natura 2000-gebieden buiten onze landsgrenzen bij ons besluit. De gewenste bedrijfsontwikkeling heeft ook invloed op Natura 2000-gebieden in Duitsland. Voor de beoordeling van de toename sluiten wij aan bij de Duitse beoordelingssystematiek, zoals deze is opgenomen in het Programma Aanpak Stikstof. De Duitse overheid oordeelt dat er geen sprake is van een negatief effect als de toename van stikstofdepositie lager is dan 7,14 mol N/ha/jaar. De toename in de aangevraagde situatie veroorzaakt op geen enkel habitat op Duits grondgebied een stikstofdepositie die deze grenswaarde overschrijdt (zie bijlage 1). Nadere toetsing van effecten op Natura 2000-gebieden op Duits grondgebied is hierdoor niet nodig.

Conclusie

Uit de Register-bijlage (zie bijlage 1) blijkt dat er voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is om de aangevraagde situatie te verlenen. Er is voor onderliggende aanvraag ontwikkelingsruimte vastgelegd in AERIUS Register. De aanvraag past eveneens binnen de Gelderse beleidsregels.

Ook uit de beoordeling van de overige effecten volgt dat significant negatieve effecten zijn uitgesloten.

De vergunning kan worden verleend.

Zienswijzen

Gedurende de periode van terinzagelegging kunnen belanghebbenden schriftelijk of mondeling zienswijzen over het ontwerpbesluit naar voren brengen. Ingediende zienswijzen worden met het uiteindelijke besluit en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd.

Schriftelijke zienswijzen kunnen worden gericht aan Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem, of aan post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer dat op de eerste bladzijde van het ontwerpbesluit staat vermeld. Voor een mondelinge zienswijze of toelichting over het ontwerpbesluit kan contact worden opgenomen met het Provincieloket (telefoonnummer (026) 359 99 99).

Wij maken u erop attent dat alleen beroep tegen het uiteindelijke besluit kan worden ingediend als de indiener ook een zienswijze heeft ingebracht tegen het ontwerpbesluit en men belanghebbende is.

De periode van terinzagelegging is te vinden onder de technische informatie van de kennisgeving. Deze kennisgeving is in te zien op de website van Overheid.nl.

bijlage:

- Bijlage 1: AERIUS Register-bijlage (kenmerk: S6hcEXf6vStK)